

Administratīvā apgabaltiesa

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025.gada 3.decembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Sanita Kanenbergā, tiesneses Līga Hāzenfuse un Marita Miķelsone

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, sakarā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 5.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2021.gada 1.jūlijā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā (turpmāk – aģentūra) saņemts pieteicējas /Persona A/ (dzimusi /datums A/) iesniegums invaliditātes pensijas pārrēķinam sakarā ar apdrošināšanas stāža papildināšanu, pamatojoties uz 2021.gada 29.jūnijā aģentūrā iesniegto Ventspils zonālā valsts arhīva 2021.gada 29.jūnija izziņu Nr.VeZVA-6.2.1/7831 (turpmāk – arhīva izziņa) par pieteicējas darbu padomju saimniecībā /Nosaukums A/ no 1976. līdz 1981.gadam.

Ar aģentūras 2021.gada 20.jūlija lēmumu Nr.21/1674361 (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējai pārrēķināta invaliditātes pensija, iekļaujot viņas apdrošināšanas stāžā darba periodus padomju saimniecībā /Nosaukums A/ no 1980.gada 15.jūlija līdz 1980.gada 15.septembrim un no 1981.gada 15.jūlija līdz 1981.gada 15.augustam, t.i., par darbu, ko pieteicēja veikusi pēc 15 gadu vecuma sasniegšanas.

Nepiekrītot tam, ka apdrošināšanas stāžā nav ieskaitīti tie mēneši, kad pieteicēja ir strādājusi skolas brīvlaikā pirms 15 gadu vecuma sasniegšanas padomju saimniecībā 1976.-1979.gada vasarās, pieteicēja sākotnējo lēmumu apstrīdēja.

[2] Ar aģentūras 2021.gada 27.augusta lēmumu Nr.21/21/2029060 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Tiesību normas, kas regulēja darba attiecības ar darba devēju, strādājot iestādē, organizācijā vai uzņēmumā, un kas bija spēkā pieteicējas darba tiesisko attiecību nodibināšanas brīdī, noteica, ka nodarbinātības vecums ir 16 gadi vispārējā gadījumā un 15 gadi izņēmuma gadījumos. Līdz ar to pieteicējas apdrošināšanas periods var veidoties tikai no 15 gadu vecuma sasniegšanas.

[2.2] Tiesību normās, kas regulēja darbu kolhozā, bija noteikts, ka par kolhoza biedru varēja kļūt persona, kura sasniegusi 16 gadu vecumu. Savukārt atbilstoši Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) praksei personām, kas strādāja kolhozā pirms 16 gadu vecuma sasniegšanas, darbs kolhozā ieskaitāms

apdrošināšanas stāžā, ja ir norādītas izstrādes dienas vai saņemtais atalgojums (*Senāta 2011.gada 4.novembra spriedums lietā Nr.SKA-453/2011*).

[2.3] Ievērojot to, ka pieteicēja strādāja padomju saimniecībā, nevis kolhozā un viņa nebija sasniegusi normatīvajos aktos atļauto minimālo nodarbinātības vecumu, pieteicējas apdrošināšanas stāžā nav ieskaitāms darbs vasaras brīvlaikā padomju saimniecībā /Nosaukums A/ no 1976.gada 15.jūlija līdz 15.augustam, 1977.gada 15.jūnija līdz 15.augustam, 1978.gada 15.jūnija līdz 15.augustam un no 1979.gada 15.jūnija līdz 15.augustam.

[3] Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta, ar kuru tiktu veikts pieteicējas invaliditātes pensijas pārrēķins, ieskaitot pieteicējas apdrošināšanas stāžā darbu skolas vasaras brīvlaikā padomju saimniecībā /Nosaukums A/ no 1976.-1979.gadam, izdošanu.

Pieteikumā un tā papildinājumos norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Pastāv nevienlīdzīga attieksme pret savulaik padomju saimniecībās jeb sovhozos strādājošajiem bērniem, kur strādāja arī pieteicēja, salīdzinot ar kolhozos strādājošiem. Radniekiem un draugiem nostrādātais laiks kolhozos vasaras brīvlaikā līdz 16 gadu vecumam apdrošināšanas stāža apjoma aprēķinā tika ņemts vērā. Pēc būtības darbs uz laukiem lauku brigādēs bija vienāds gan sovhozos, gan kolhozos.

[3.2] Arhīva izziņa pierāda pieteicējas nostrādāto laiku un saņemto atalgojumu no 1976.gada līdz 1981.gadam.

[3.3] Pieteicējas vecāki dzīvoja /Pagasta nosaukums/ pagastā, neskatoties uz to, vai tur bija sovhozs vai kolhozs, jo tā ir pieteicējas tēva un vecvecāku dzimtā vieta. Savukārt pieteicēja kā bērns strādāja tāpat kā visi bērni – ģimenes palīgsaimniecībā un kolektīvajā saimniecībā, tajā brīdī padomju saimniecībā /Nosaukums A/, sezonas darbos un skolas brīvlaikā. Ja apdrošināšanas stāžs tiek noteikts atšķirīgi kolhozā nodarbinātajiem, tas pats attiecas arī uz sovhozā nodarbinātajiem.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 5.aprīļa spriedumu pieteikums apmierināts. Tiesa, atsaucoties uz likumu „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju”, secināja, ka valsts lauksaimniecības uzņēmumi savās tiesībās un statusā tika pielīdzināti kolhoziem. Tiesa secināja, ka Ministru kabineta 2002.gada 23.aprīļa noteikumu Nr.165 „Apdrošināšanas periodu pierādīšanas, aprēķināšanas un uzskaites kārtība” (turpmāk – noteikumi Nr.165) 28.2.apakšpunkts un 34.punkts atļauj personām, kuras nav vēl sasniegušas 15 gadu vecumu, apdrošināšanas stāžā ieskaitīt darbu ne tikai kolhozā, bet arī darbu lauku saimniecībā, ja vien ir dokuments, kas pierāda faktiski nostrādāto laiku.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 5.aprīļa spriedumu aģentūra iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[5.1] Tiesa nepamatoti attiecībā uz pieteicēju piemēroja noteikumu Nr.165 28.2.apakšpunktu, nevis minēto noteikumu 20.1.apakšpunktu kopsakarā ar Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Darba likumu kodeksu (turpmāk - Darba likumu kodekss). Pieteicēja skolas vasaras brīvlaikos ir strādājusi nevis kolhozā, bet gan padomju saimniecībā /Nosaukums A/.

[5.2] Tiesa nepamatoti piemēroja noteikumu Nr.165 34.punktu.

[5.3] Pretēji tiesas secinātajam atbilstoši Senāta 2011.gada 4.novembra spriedumā lietā Nr.SKA-453/2011 atzītajam apdrošināšanas stāžs kolhozā nodarbinātajiem tiek noteikts atšķirīgi salīdzinājumam ar nodarbinātību iestādēs, organizācijās un uzņēmumos.

[5.4] Arī likums „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju” nav piemērojams konkrētajā lietā, jo tas bija spēkā no 1991.gada 1.jūlija. Vienlaikus, ievērojot to, ka likumā ir atsevišķi definēti jēdzieni „kolhozs” un „padomju saimniecība”, tad secināms, ka tās bija atšķirīgas struktūras. Līdz ar to no darba tiesisko attiecību aspekta padomju saimniecībā nodarbinātos nav pamata pielīdzināt kolhozā nodarbinātajiem arī tad, ja faktiskie darba pienākumi bija līdzīgi.

[6] Pieteicēja paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norādījusi, ka tā ir nepamatota, savukārt pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots.

[6.1] Pieteicēja atkārtο līdz ar Latvijas okupāciju 1940.gadā izvērstās agrārās reformas vēsturisko gaitu, kas skārusi arī pieteicējas vecvecāku saimniecību.

[6.2] Lietā jāņem vērā, ka pieteicēja vasaras brīvlaikā strādāja sovhozā kā skolniece, lai pildītu tā laika noteiktās prasības, kuras regulēja tā laika sociālistiskā iekārta, nevis patstāvīgu jauniešu darbu, kā tas paredzēts Darba likumu kodeksā.

[7] Administratīvā apgabaltiesa ar 2022.gada 8.decembra spriedumu, pievienojoties Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 5.aprīļa spriedumā ietvertajai motivācijai, apmierināja pieteicējas pieteikumu.

[8] Ar Senāta 2025.gada 23.septembra spriedumu atcelts Administratīvās apgabaltiesas 2022.gada 8.decembra spriedums (turpmāk – Senāta spriedums) un lieta nodota jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

[9] Aģentūra pēc tiesas aicinājuma iesniedza paskaidrojumu par Senāta spriedumā minēto, kurā aģentūra pievienojusies Senāta atziņai, ka tiesību normas liedz ieskaitīt pieteicējas apdrošināšanas stāžā darbu padomju saimniecībā skolas vasaras brīvlaikā pirms 15 gadu vecuma sasniegšanas, līdz ar to pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

[10] Pieteicēja iesniedza paskaidrojumu un tā papildinājumu, kurā norādīts turpmāk minētais.

[10.1] Šobrīd pastāvošā prakse, kas atzīst kolhoza bērnu darbu, bet neatzīst sovhoza bērnu darbu, rada nepamatotu un netaisnīgu nevienlīdzību.

[10.2] Nav pamata tiesiski nošķirt kolhozus un sovhozus kā divas būtiski atšķirīgas nodarbinātības formas, jo abos gadījumos darba organizācija, saimnieciskā struktūra, darba apstākļi un dzīves vide bija pēc būtības vienāda.

[10.3] Ja pieteicēja faktiski veica darbu padomju saimniecībā, saņēma atalgojumu un šis darbs atbilst darba tiesiskajām attiecībām pēc būtības, tad apdrošināšanas stāža neieskaitīšana tikai vecuma dēļ neatbilst sociālā taisnīguma un vienlīdzības principam.

[10.4] Pieteicēja godprātīgi strādāja un vēlāk varēja arī pierādīt faktu par darbu, tāpēc viņai bija tiesiskā palāvība, ka šis periods tiks ņemts vērā.

Motīvu daļa

[11] Lietā ir strīds par to, vai pieteicējas apdrošināšanas stāžā ir iekļaujami darba periodi padomju saimniecībā /Nosaukums A/ no 1976.gada 15.jūlija līdz 15.augustam, no 1977.gada 15.jūnija līdz 15.augustam, no 1978.gada 15.jūnija līdz 15.augustam un no 1979.gada 15.jūnija līdz 15.augustam.

[12] Lietā nav strīda, ka minētajā periodā pieteicēja strādājusi padomju saimniecībā /Nosaukums A/ un ka pieteicēja minētajā periodā nebija sasniegusi 15 gadu vecumu.

[13] Likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 1.punkts noteic, ka līdz 1990.gada 31.decembrim Latvijas pilsoņiem Latvijas teritorijā un bijušās PSRS teritorijā uzkrātie darba un tam pielīdzinātie periodi, kā arī šā punkta 1., 2. un 10.apakšpunktā minētais ārpus Latvijas uzkrātais periods ir pielīdzināts apdrošināšanas stāžam.

Saskaņā ar pārejas noteikumu 2.¹ punktu šo pārejas noteikumu 1. un 2.punktā noteikto periodu aprēķināšanas, pierādīšanas un uzskaites kārtību nosaka Ministru kabinets.

Noteikumu Nr.165 20.1.apakšpunkts noteic, ka darbu iestādēs, organizācijās un uzņēmumos pierāda, pamatojoties uz dokumentiem, kuri norādīti šo noteikumu 5.1., 5.3., 5.6., 5.7. un 5.29.apakšpunktā, ievērojot darba

tiesisko attiecību nodibināšanas brīdī spēkā esošajos normatīvajos aktos noteikto darba attiecību nodibināšanas minimālo vecumu.

Savukārt noteikumu Nr.165 28.punkts attiecas uz darbu kolhozā. Saskaņā ar 28.2.apakšpunktu, nosakot apdrošināšanas periodu, personām, kuras strādājušas kolhozā, nebūdamas kolhoza biedri vai nerasniedzot vecumu, kādā varēja kļūt par kolhoza biedru, apdrošināšanas periodu veido faktiski nostrādātais laiks: mēneši, kuros reģistrētas izstrādes dienas vai saņemts atalgojums, vai nostrādāto dienu skaits gadā. Ja persona ir strādājusi uz darba līguma pamata, apdrošināšanas periodu nosaka tāpat kā personām, kuras strādājušas uzņēmumos, iestādēs un organizācijās.

Atbilstoši Darba likuma kodeksa (regulēja darba attiecības no 1972.gada 1.oktobra līdz 1990.gada 31.decembrim) 180.pantam, strādājot iestādē, organizācijā vai uzņēmumā, nodarbinātības vecums ir 16 gadi vispārējā gadījumā un 15 gadi izņēmuma gadījumos.

Pieteicēja, būdama skolniece, vasaras brīvlaikos ir strādājusi padomju saimniecībā /Nosaukums A/, ko apliecina arhīva izziņa (*lietas 1.sējuma 7.lapa*).

Pamatojoties uz minētajām tiesību normām, aģentūra pieteicējas darba stāžā ir ieskaitījusi darbu vasaras brīvlaikā pēc 15 gadu sasniegšanas (1979.gada 30.septembrī) – no 1980.gada 15.jūlija līdz 15.septembrim un no 1981.gada 15.jūlija līdz 15.augustam (*lietas 1.sējuma 23.lapa*), bet nav ieskaitījusi arhīva izziņā norādīto darbu pirms 15 gadu sasniegšanas – 1976., 1977., 1978. un 1979.gadā, jo pieteicēja nav strādājusi kolhozā, bet gan padomju saimniecībā.

[14] Pieteicēja uzskata, ka konkrētajā gadījumā ir piemērojama tā tiesību norma, kas attiecas uz darbu kolhozā, proti, noteikumu Nr.165 28.2.apakšpunkts.

[15] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 350.panta pirmo daļu tiesību normu interpretācija (tulkojums), kas izteikta kasācijas instances tiesas spriedumā, ir obligāta tiesai, kura šo lietu izskata no jauna.

Senāts piekrita aģentūrai, ka likuma „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju” (*bija spēkā līdz 2005.gada 1.janvārim*) normas, pamatojoties uz kurām apgabaltiesa pieteicējas darbu padomju saimniecībā /Nosaukums A/ ir pielīdzinājusi darbam kolhozā, nav piemērojamas konkrētajā gadījumā. Minētais likums regulēja lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju, kas saistīta ar īpašuma formu maiņu. Likuma mērķis bija mazināt nelikumīgo kolektivizācijas metožu radītās sekas, mainot īpašuma formas lauksaimniecības uzņēmumos un zvejnieku kolhozos, kā arī veicināt privatizācijas procesu lauksaimniecībā un privātās uzņēmējdarbības attīstību, materiāli sekmēt zemnieku saimniecību veidošanos. Šis likums neregulēja ne darba tiesiskās attiecības, ne arī to, kā pierādāma nodarbinātība lauksaimniecības uzņēmumos. Līdz ar to likums „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju” nevar būt par pamatu, lai apdrošināšanas periodu padomju saimniecībā aprēķinātu atbilstoši tam regulējumam, kas paredz apdrošināšanas perioda aprēķinu kolhozā.

Tāpat Senāts iepriekš ir atzinis, ka laikā līdz 1991.gadam nodarbinātība kolhozā tika regulēta atsevišķi un atšķirīgi no nodarbinātības iestādēs, organizācijās un uzņēmumos. Darbs iestādēs, uzņēmumos tiek aprēķināts kā noteikts laika periods, bet kolhozā atbilstoši noteikumu Nr.165 28.1.apakšpunktam apdrošināšanas periodu veido laikposms, kurā ir reģistrētas izstrādes dienas vai saņemts atalgojums. Kolhoznieku sēta kolhozu tiesībās bija īpašs tiesību subjekts, kura eksistence būtiski bija saistīta ar kolhozu. Personas varēja būt nodarbinātas uz darba līguma pamata, kā arī veikt darbu kolhozā kā kolhoznieka sētas loceklis, piemēram, kolhoza biedra bērni. Kolhoznieku sētas locekļi, kas nebija kolhoza biedri, tika nodarbināti kolhoza darbā, taču ne uz darba līguma pamata, un attiecīgi arī viņu darbs varēja tikt uzskaitīts līdzīgi kā kolhoza biedriem ar izstrādes dienām, jo kolhoznieku sētas un tās locekļu saistība ar kolhozu bija cieša (*sk. Senāta 2011.gada 4.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-453/2011, A42514608, 9.– 13.punkts*). Attiecīgi kolhoznieku sētas konstrukcija padomju kolhozu tiesībās atšķīrās no nodarbinātības iestādēs, organizācijās un uzņēmumos un šā iemesla dēļ nevar iestādēs, organizācijās un uzņēmumos (tostarp padomju saimniecībās) strādājušos vienkāršoti pielīdzināt kolhozos strādājošajiem (*Satversmes tiesas 1.kolēģijas 2025.gada 23.jūlija lēmuma par atteikšanos ierosināt lietu 6.punkts*).

Tā kā pieteicēja ir strādājusi padomju saimniecībā, nevis kolhozā, nav pamats piemērot noteikumu Nr.165 28.2.apakšpunktu pieteicējas apdrošināšanas stāža noteikšanai (*Senāta sprieduma 8.punkts*).

[16] Senāts šajā lietā ir atzinis, ka pieteicējas apdrošināšanas stāžs ir nosakāms saskaņā ar noteikumu Nr.165 20.1.apakšpunktu. Minētajā apakšpunktā ir ietverts skaidrs un nepārprotams likumdevēja regulējums, kas liedz pieteicējai apdrošināšanas stāžā ieskaitīt darbu padomju saimniecībā skolas vasaras brīvlaikā pirms 15 gadu vecuma sasniegšanas. Noteikumu Nr.165 20.1.apakšpunktā nevar konstatēt roba esību, kas būtu pamats veikt tiesību tālākveidošanu (*Senāta sprieduma 9.punkts*).

Strīdus periodā spēkā bija Darba likumu kodekss, kas noteica, ka darba tiesiskās attiecības varēja tikt nodibinātas agrākais no 15 gadu vecuma, kā arī tikai no 15 gadu vecuma darba tiesiskajās attiecībās nodarbinātie strādnieki un kalpotāji bija pakļauti obligātai valsts sociālajai apdrošināšanai (*180. un 240.pants*). Attiecīgi šis periods tiek ieskaitīts apdrošināšanas stāžā.

Ņemot vērā minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apdrošināšanas stāža noteikšanā piemērojams noteikumu Nr.165 20.1.apakšpunkts, jo lietā ir konstatēti faktiskie apstākļi šīs tiesību normas piemērošanai. Proti, pieteicēja saskaņā ar arhīva izziņu no 1976. līdz 1981.gadam vasaras mēnešos (jūnijā, jūlijā un augustā) ir strādājusi padomju saimniecībā /Nosaukums B/ (*Senāta sprieduma 9.punkts*).

[17] Pieteicēja ir norādījusi, ka šobrīd pastāvošā prakse, kas atzīst kolhoza bērnu darbu, bet neatzīst sovhoza bērnu darbu, rada nepamatotu un netaisnīgu nevienlīdzību.

Administratīvā apgabaltiesa vērš pieteicējas uzmanību, ka uz šo argumentu jau ir atbildējis Senāts un Satversmes tiesa (*sk. šā sprieduma 15. un 16.punktu*).

Ņemot vērā sprieduma 15. un 16.punktā norādīto, nodarbinātība (darbs) padomju saimniecībā pirms tobrīd spēkā esošajās tiesību normās noteiktā darbspējas vecuma sasniegšanas nav salīdzināma ar kolhoznieku sētas locekļu nodarbinātību kolhozā pirms 16 gadu sasniegšanas.

[18] Pieteicēja argumentē, ka nav pamata tiesiski nošķirt kolhozus un sovhozus kā divas būtiski atšķirīgas nodarbinātības formas, jo abos gadījumos darba organizācija, saimnieciskā struktūra, darba apstākļi un dzīves vide bija pēc būtības vienāda.

Apgabaltiesas nepiekrīt pieteicējai, jo, kā jau minēts, kolhoznieku sētas konstrukcija bija īpašs tiesību subjekts, nodarbinātība kolhoznieku sētā atšķīrās no nodarbinātības padomju saimniecībās, atšķirīgs bija tiesiskais regulējums.

[19] Pieteicēja uzskata, ka, ja viņa faktiski veica darbu padomju saimniecībā, saņēma atalgojumu un šis darbs atbilst darba tiesiskajām attiecībām pēc būtības, tad apdrošināšanas stāža neieskaitīšana tikai vecuma dēļ neatbilst sociālā taisnīguma un vienlīdzības principam.

Kā jau norādīts iepriekš, uz pieteicējas situāciju attiecināmais normatīvais regulējums paredzēja, ka personas darbs līdz 15 gadu vecuma sasniegšanai nebija pakļauts obligātai valsts sociālajai apdrošināšanai. Līdz ar to pieteicējas darbs, kas veikts pirms darba tiesisko attiecību nodibināšanas pieļaujamā vecuma sasniegšanas, nav salīdzināms ar darbu, ko veikusi persona, kas šādu vecumu ir sasniegusi un kura ir tiesiski pakļauta obligātai valsts sociālajai apdrošināšanai. Atbilstoši noteikumu Nr.165 20.1.apakšpunktam, nosakot apdrošināšanas stāža sākuma datumu, ir ievērojams darba tiesisko attiecību nodibināšanas brīdī spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktais darba attiecību nodibināšanas minimālais vecums. Šāds normatīvais regulējums ir spēkā esošs un nav atzīts par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmei. Tas nozīmē, ka, aprēķinot vecuma pensiju, darba periodu uzskaiti ir pamats veikt no tāda vecuma, no kura attiecīgajā periodā bija atļauts pieņemt darbā.

[20] Pieteicēja ir uzsvērusi, ka godprātīgi strādāja un vēlāk varēja arī pierādīt faktu par darbu, tāpēc viņai bija tiesiskā palāvēība, ka šis periods tiks ņemts vērā.

Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka fakts, ka pieteicēja strādāja un to varēja pierādīt, nenozīmē, ka šis darbs ir ieskaitāms darba stāžā. Atbilstoši normatīvajam regulējumam pieteicējas veiktais darbs padomju saimniecībā pirms 15 gadu vecuma sasniegšanas nav ieskaitāms darba stāžā. Apstāklis, ka pieteicēja var pierādīt, ka strādājusi pirms 15 gadu vecuma sasniegšanas padomju saimniecībā, pats par sevi nevar radīt tiesisko palāvību, ka šāds nodarbinātības periods tiks ņemts vērā, nosakot apdrošināšanas stāžu. Nav konstatējams, ka kompetentā iestāde pieteicējai būtu izteikusi solījumu strīdus laika periodu ieskaitīt darba stāžā.

[21] Pieteicēja argumentē, ka kolhozu un sovhozu bērnu darbs bija vienāds pēc būtības, tāpēc nevienlīdzīga attieksme tikai juridiskā nosaukuma dēļ ir prettiesiska. Šī nevienlīdzība pārkāpj Latvijas Republikas Satversmes 91.pantu, Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 14.pantu (diskriminācijas aizliegums), kā arī Eiropas Sociālās hartas 12.pantu, kas paredz vienlīdzīgu sociālās aizsardzības īstenošanu.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka izšķirošs nav tas, kāds ir bijis veicamais darbs, bet gan tas, ka kolhoznieku sēta kolhozu tiesībās bija īpašs tiesību subjekts, kura eksistence būtiski bija saistīta ar kolhozu, un kas atšķīrās no nodarbinātības iestādēs, organizācijās un uzņēmumos (*Satversmes tiesas 2025.gada 23.jūlija lēmuma 6.3.punkts*). Kolhoznieku sētas locekļi, kas varēja būt bērni līdz 15 gadu vecumam, savu darba stāžu var pierādīt, ja tiem ir reģistrētas izstrādes dienas vai saņemts atalgojums. Līdz ar to veicamo darbu salīdzinājumam kolhozā un sovhozā izskatāmās lietas ietvaros nav izšķirošas nozīmes.

[22] Tā kā pieteicēja līdz 1979.gada 15.augustam vēl nebija sasniegusi normatīvajos aktos atļauto minimālo nodarbinātības vecumu, tas ir, 15 gadus, aģentūra pamatoti nav iekļāvusi pieteicējas apdrošināšanas stāžā nodarbinātību padomju saimniecībā /Nosaukums A/ laikā no 1976.gada 15.jūlija līdz 15.augustam, no 1977.gada 15.jūnija līdz 15.augustam, no 1978.gada 15.jūnija līdz 15.augustam un no 1979.gada 15.jūnija līdz 15.augustam.

[23] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka nav konstatējami priekšnoteikumi labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai, tāpēc nav pamata uzlikt iestādei pienākumu izdot pieteicējas prasīto labvēlīgo administratīvo aktu.

Aģentūras apelācijas sūdzība ir pamatota, bet pieteicējas pieteikums noraidāms.

[24] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums nav pareizs, jo piemērotas nepareizās tiesību normas, kas noveda pie nepareiza lietas iznākuma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /Persona A/ pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente Tiesnese Tiesnese

S.Kanenberga L.Hāzenfuse M.Miķelsone